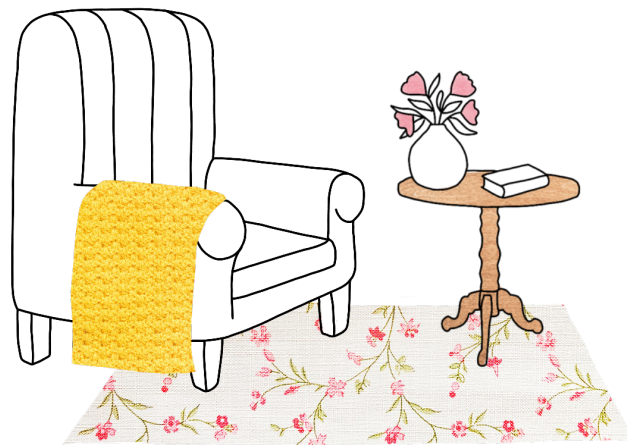

זיכרון בסלון

ערכת אירוח

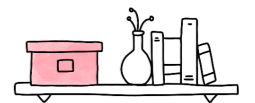
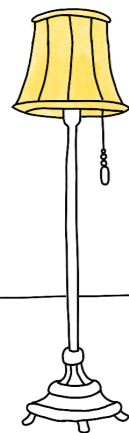

בנוסף לערכה זו, הכנו עבורכם ספרון תוכן ייחודי שנכתב בשיתוף יד ושם – עם מקורות, שאלות ורעיונות לשיח משמעותי בערב זיכרון בסלון.

מוזמנים להיעזר בו כדי להעמיק את השיח ולתת מקום אישי ומשמעותי לזיכרון.

[לחצו כאן להורדה](#)

תודה שהצטרפת למיליוני בני אדם בארץ ובעולם, שבחרו לציין את ערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה במפגשים בלתי פורמליים בסלון הבית.

אנחנו מתרגשים שבחרת במסורת ישראלית, שמעצבת את האופן שבו אנחנו זוכרים את השואה ומפיקים ממנה לקחים, כחברה וכיחידים.

יש לנו את הזכות לבחור לזכור את השואה, לקחת אחריות אישית ולהבטיח שהזיכרון לא יישאר נחלת העבר ולא יהיה תלוי בשורדי השואה ההולכים מאיתנו.

אנחנו מאמינים שיש לכולנו את החובה המשותפת לזכור את השואה, להכניס אותה הביתה, ללמוד ממנה ולהפוך אותה למגדלור שלאורו נהפוך את העולם הזה למקום מעט טוב יותר.

מיטב הכלים, המחשבות, התובנות והעצות שאספנו ממאות אלפי סלונים לאורך הדרך.

בערכה תמצאו:

- הסבר על מבנה הסלון - עבר, הווה, עתיד
- הצעות תוכן לחלקי הערב - קטעי קריאה ונגינה, שאלות ותהיות
- טיפים ועצות לאירוח - חוכמת הסלון
- עורים לסלון - תעודת הוקרה, שלטי הכוונה

בערכה שלפניכם תוכלו למצוא את כל מה שצריך כדי לארח מפגש מרגש ומשמעותי של זיכרון בסלון. המדריך מתבסס על "חוכמת הסלון": החוויות, התובנות והמסקנות של מאות אלפי מארחים ומתארחים במפגשי זיכרון בסלון בארץ ובעולם.

עבר, הווה, עתיד

אנחנו רוצים לזכור את השואה, כך שהיא תישאר רלוונטית כאן ועכשיו ולהבטיח שכולנו לומדים ממנה כיצד ניתן לשפר את העתיד.

אל תוותרו על החוויה המלאה

אנחנו יודעים שיש מפגשים מרגשים ומשמעותיים שנעצרים מיד אחרי שמיעת העדות. אנחנו יודעים שיש סלונים שבהם נוצר דיון עמוק ומשמעותי גם בלי ששרנו ביחד. ואנחנו יודעים שיש מפגשים שבהם החלק המהותי והמרכזי הוא השירה בציבור.

זה בסדר גמור, ובכל זאת אנחנו ממליצים שלא לוותר על אף חלק במפגש, מפגש מלא ומשמעותי של זיכרון בסלון כולל את שלושת חלקיו.

עבר

פתיחה פותחים את הסלון עם קטע קריאה

עדות היסטורית

פותחים עם סיפור אישי ואנושי: עדות פרונטלית מפי שורד שואה, בן הדור השני או השלישי, אדם בעל זיקה אישית או מקצועית, או לחילופין עדות מצולמת.

45 דקות ⌚

הווה

זמן לשתף

זה הזמן להיות ביחד, כאן ועכשיו. זה הזמן להרגיש, לשיר, לנגן, לשתף ולעבד.

15 דקות ⌚

עתיד

שיחה על מה הלאה

נפתח בקריאת כיוון לשיחה ונבקש לדבר יחד בסלון. נענה על שאלות מורכבות, נשתף במחשבות וננסה יחד להבין מה הלקחים שהפקנו כאנשים פרטיים וכחברה.

30 דקות ⌚

סיום נפרדים בשאלה, במחשבה או במסר לאורחים בסלון.

פותרחים את הסלון: קטע קריאה

בואו נעבור מהיום העמוס שהיה לנו, להתכנסות פנימה וביחד.
משגרת היום-יום לזיכרון, מחול לקודש.

בחרו קטע קריאה לפתיחת הסלון.

“אנחנו דור ניצולי השואה הולכים ומתמעטים. בעוד שנים לא רבות לא יהיה עוד על כדור הארץ אדם שיוכל להעיד: “אני זוכר את מה שאירע בשואה”. ייוותרו רק ספרי זיכרונות ומחקר, תמונות וסרטים ועדויות ניצולים. או אז יהפוך זיכרון השואה מגורל כפוי, החתום בבשרנו ובנשמתנו, ליעוד היסטורי שעל האנושות ועל הדורות הבאים לשאת באחריות לצקת בו תוכן ומהות.

במסורת היהודית הזיכרון הוא ערך מכונן. ואולם, אין הזיכרון מבודד כערך עצמאי אלא נסמך לחובה המוסרית. היום, כשאנו, ניצולי השואה שהזיכרון צרוב בבשרנו, באים להעביר את לפיד שליחות הזכירה לדורות הבאים, אנו מעבירים עמו גם את המסר היהודי שהזיכרון צריך להוליד למעשה ולמחויבות מוסרית. הוא צריך להיות הבסיס לפעולה ומקור הכח ליצירת עולם טוב יותר.”

מתוך מנשר ניצולי השואה 2002

אחרי קטע הקריאה, הקדישו כמה דקות לשיתוף והיכרות:

- אפשר ומומלץ לפתוח בשיר כדי להיכנס לאווירה.
- שתפו בעצמכם למה בחרתם לארח השנה ולמה חשוב לכם לזכור, ספרו לאורחים מה הולך לקרות בהמשך הערב.
- אם אתם לא מכירים את משתתפי הסלון, זו ההזדמנות להכיר קצת יותר ולערוך סבב היכרות קצר.

תוכלו למצוא באתר שלנו קטעי קריאה נוספים לפתוח בעזרתם את הסלון שלכם.

“חסרה אני מילים, אבל מוכרחה אני לכתוב, מוכרחה. רוצה אני לבקשכם שלא תשכחו את המתים. רוצה אני להתחנן בפניכם ולבקשכם בכל לשון של בקשה שתנקמו את נקמתנו. רוצה אני שתקימו יד לנו - מצבה שתגיע עד השמים, ציון שיראה אותו העולם כולו - פסל לא משיש ולא מאבן, אלא ממעשים טובים, כי מאמינה אני באמונה שלמה, שרק מצבה כזאת עשויה להבטיח לכם ולילדכם עתיד טוב יותר.”

מיומנה של הנערה דוניה רוזן, 1943

“אנו, הרואים את עצמנו קרובים למתים יותר מאשר לחיים, איננו זקוקים בעצם לתפילת יזכור מיוחדת. אנו אומרים יזכור בבוקר ובערב, אנו אומרים יזכור כשאנו ערים - וגם בחלומותינו... לא דרושה לנו תפילת יזכור מיוחדת. ואם כי השמדת העם היהודי נמנית עם האירועים המזוויעים ביותר בהיסטוריה, אנו יודעים - גם היא תישכח.”

ד"ר שמואל גרינגאוז, ניצול גטו קובנה ומחנה דכאו, 1945

עבר

עדות היסטורית

1

סיפור אישי ואנושי בגובה העיניים, מתקופת השואה.

⌚ הקדישו לחלק העדות עד 45 דקות על מנת לאפשר מספיק מרחב לשאר חלקי הערב. תאמו ציפיות עם נותן העדות והקדישו זמן מוגבל לשאלות.

איך תאתרו איש עדות לסלון שלכם?

אם לא מצאתם איש עדות, אנחנו מזמינים אתכם **להירשם באתר של זיכרון בסלון** כמארחים. ננסה לעזור באיתור איש עדות המתגורר בקרבתכם.

אתרו **בסביבה הקרובה שלכם** אדם שיוכל לספר סיפור מתקופת השואה. זה יכול להיות שורד או שורדת שואה, ילדים או נכדים של שורדי שואה שרוצים לחלוק את הסיפור המשפחתי שלהם וזה יכול להיות אדם בעל זיקה אישית או מקצועית לסיפור אישי מתקופת השואה.

ליתר ביטחון

אם נותן העדות לא מגיע בדקה ה-90 או שלא נמצא נותן עדות מתאים לסלון שלכם, תוכלו למצוא באתר שלנו מגוון עדויות מוקלטות. חשוב שתהיו מוכנים גם עם עדות מוקלטת לסלון שלכם, כגיבוי.

בנוסף אנחנו מציעים מספר חלופות למפגשים ללא עדות חיה. באתר שלנו מחכות לכם **עדויות מצולמות** שאותן תוכלו להקרין בסלון שלכם.

הנה מספר שאלות שיעזרו לכוון את נותן העדות בסלון

החיים שלפני המלחמה

בן כמה היית כשהמלחמה התחילה?

כמה בני משפחה היו לך? מה היו שמותיהם? במה עסקו?

שתף אותנו במידע על חיי הקהילה והמסורות שלך ושל משפחתך.

האם חווית גילויי אנטישמיות לפני המלחמה?

החיים בזמן המלחמה

מהו הזיכרון הראשון שלך מהמלחמה?

איפה הייתה המשפחה שלך בזמן המלחמה?

האם היה לך חפץ / שיר / סיפור שליוו אותך בזמן המלחמה?

האם יש רגע שבו קיבלת החלטה גורלית? מה היא הייתה?

האם היה מי שסייע לך בזמן המלחמה?

החיים שאחרי המלחמה

בתום המלחמה, היכן היית ועם מי?

מתי וכיצד הגעת לישראל, ועם מי?

איך הייתה ההשתלבות שלך בישראל, בקהילה חדשה?

נשמח לשמוע עוד על המשפחה שלך ועל החיים אחרי המלחמה.

חשוב מאוד לסיים עם מסר לאורחים בסלון

מדוע חשוב לך לספר ולהעביר את הזיכרון הלאה?

מה הציפייה שלך מאיתנו כדור ההמשך?

איזה מסר היית רוצה להעביר הלאה?

מומלץ לקיים שיחת הכנה עם נותן העדות לפני המפגש בסלון. להכיר אותו ואת הסיפור האישי שלו

הווה

זמן לשתף

2

אז איך נערכים?

- בדקו מראש אם יש אורחים שירצו לשיר ולנגן בסלון.
- אם לא מצאתם את האדם המתאים, תמיד אפשר להשמיע שיר ולשיר יחד.
- בקשו מבעוד מועד ממשתתפי הסלון לבחור טקסט או שיר שמדבר אליהם, שיביאו איתם לסלון.
- באתר שלנו מחכים לכם שירים, קטעי קריאה וטקסטים מומלצים לשתף ולקרוא יחד.

לשיר ביחד, לנגן, להקריא מכתב, לשתף בתחושה.

זה הזמן להיות ביחד, להחליף מחשבות, לשתף בתחושות. זה המקום של כל יושבי הסלון לדבר, לפרוק ולעבד.

הקדישו לחלק השיתופי עד 15 דקות

מזמינים אתכם להקשיב לפרויקט 'פסקול שלישי', בו תוכלו למצוא מגוון שירים חדשים בהשראת סיפורי השורדים והשואה. את השירים יצרו בפרויקט מיוחד בכירי הזמרים, היוצרים והמפיקים המוזיקליים בישראל.

אומץ לאהוב

ריטה, אלון עדר, אליאנה תדהר, בניה ברבי, דורון מדלי ולי בירן

G Gaug G
ואת הזמן קדימה אי אפשר לראות
Bm Em
והקללות הופכות קלות יותר
D D4 C
בסוף אתה תגיע
#G/F G Gaug G
אל המקום בו נסדקות כל הקליפות
D D4 C Bm Em
נכנס האור וממלא את הפינות שלא ראית

G Gaug G
הזיכרון מונח אצלי כאן בסלון
C Bm Em #G/F
תולה תקוות במקום תמונות על הקירות,
D D4
לאט זה בית
G Gaug G
ריחות של עץ התות שסבתא אהבה
D D4 C Bm Em #G/F
תקטוף תקטוף שתישאר לך מזכרת על הזרוע

#G/F G C Bm Em
ואיכשהו הגעגוע דופק בדלת מבקש להיכנס
C Bm Em
מביא סיפור, אולי אלפיים ובתוכו גם
D D4
מסתתר לו איזה נס

Am G
ואם תשאל מאיפה באתי
D C
אני פסיפס של אינסוף נשמות
Am Em
אבל עכשיו אני בבית
D4 D C
מבקשת את האומץ לאהוב
G
לאהוב

פתאום נושם

איה זהבי פייגלין, יונתן רזאל, פטריק סבג, וקובי אוז

Am Dm
לא ציפיתי לשיתוף כזה
Am Dm
תפסת אותי לא מוכן
Dm
יושב מולך וליבי דומע
Am G F
שעם כל זה אתה כאן

C Dm Am Dm
כי לכאב הזה אין צבע ואין שם
Dm
הקשבת לי עם כל הלב
Am G F
עכשיו אני פתאום נושם
C Dm Am Dm
כי לכאב הזה אין כתובת ומספר
Dm
אבל המנגינה שלנו יחד
Am G F
היא תוביל אותנו עד מחר
C Dm Am Dm
ולכאב הזה אין צבע ואין שם
Dm
הקשבת לי עם כל הלב
Am G F
עכשיו אני פתאום נושם
C Dm Am Dm
כי לכאב הזה אין כתובת ומספר
Dm
אבל המנגינה שלנו יחד
Am G F
היא תוביל אותנו עד מחר

Dm
כשמעתי מה עבר
Am
עבר עליך
Am Dm
על המשפחה שלך
Dm
כשסירת את הדרך שעברתם
Am G F
או התחלתי להבין אותך
Dm
בתלאות אשר עברו
Am
עברו עליך
Am Dm
הרגשתי אומץ ותקווה
Dm
בהתחלה קצת לא התחברנו
Am G F
עכשיו אני ממש מרגיש אותך
C Dm Am Dm
ולכאב הזה אין צבע ואין שם
Dm
הקשבת לי עם כל הלב
Am G F
עכשיו אני פתאום נושם
C Dm Am Dm
כי לכאב הזה אין כתובת ומספר
Dm
אבל המנגינה שלנו יחד
Am G F
היא תוביל אותנו עד מחר

ארים ראשי

שי גבסו

Bm E F#m
עובר אני כעת בין נופים חדשים
A E F#m
הצעדים הם נעשים כה איטיים
Bm E F#m
מה יש שם שאין פה שאל אותי עובר
F#m Bm D C#7
מה בלב אתה שומר
Bm E F#m
קשיש העיר כשעל גבו מונח כל עברו
A E F#m
מביט סביב ומחפש את עולמו
E F#m
כשהווה כל כך קשה
F#m Bm D C#7 Bm
לא אומר דבר, ארים ראשי אל המחר

Bm E F#m
הולך אני כעת במשעול ההווה
A E F#m
כילד ההולך לו לאיבוד
E F#m
כפות ידי הן מושטות
Bm D C#7 Bm
מבקשות את העזרה להמשיך איתך את המסע
Bm E F#m
ובצדדים הפרחים כאילו איבדו את זהותם
A E F#m
מחפשים עוד קרן אור שתעזור
Bm E F#m
עוד לגימה קטנה של מים ממעייני החוכמה
Bm D C#7
תביא להם את התקווה

ארים ראשי..

Dmaj7 F#m
ארים ראשי,
Bm E A
אשא עיני אל ההרים במרחקים
Bm E A D F#m
וקולי ישמע כזעקה, כתפילת האדם
C#7 D E F#m
וליבי יקרא מאין יבוא עזרי

עתיד

שיחה על מה הלאה

3

שיחה על מה הלאה

לשוחח על איך דואגים לא לשכוח, ולמה חשוב שנוכח.
מה חשוב שנלמד כפרטים וכחברה וכיצד נשמור על
הזיכרון חי ורלוונטי גם בדורות הבאים.

נפתח בקטע קריאה שייתן קריאת כיוון לשיחה.

① הקדישו לחלק השיחה לפחות 30 דקות

“... השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות-זכויות בתוך משפחת העמים. שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ-ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם. במלחמת העולם השנייה תרם הישוב העברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלוש נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להמנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות.”

מתוך מגילת העצמאות

"פלא שלא זנחתי את כל האידיאלים שלי, כי הם נראים אבסורדיים ובלתי אפשריים ליישום. בכל זאת, אני שומרת עליהם, מפני שלמרות הכל אני עדיין מאמינה שבני אדם הם באמת טובים בליבם. אני פשוט לא יכולה לבנות את התקוות שלי על בסיס בלבול, אומללות ומוות. אני רואה את העולם משתנה בהדרגה לפראות. אני שומעת את הרעם הקרב, אני יכולה להרגיש את הסבל של מיליונים ועדיין, אם אני מסתכלת למעלה לרקיע, אני חושבת שביום מן הימים זה יסתיים על הצד הטוב, שהאכזריות הזאת תבוא אל סופה, ושלוש ושקט ישובו."

אנה פרנק

"אני זוכר: זה קרה אתמול ולפני נצחים. ילד יהודי גילה את ממלכת הלילה. אני זוכר את הבלבול ואת המבוכה שחש. זוכר את ייסוריו. הכל קרה מהר כל כך: הגטו, הגירוש, קרון הבקר החתום, המזבח הבווער שעליו היו אמורים ההיסטוריה של בני עמנו ועתיד האנושות לעלות כקורבן. אני זוכר: הילד שאל את אביו, איך ייתכן? אנחנו במאה ה-20, לא בימי הביניים. מי מרשה לבצע פשעים כאלה? איך העולם שותק? והילד ההוא פונה אליי: אמור לי, מה עשית עם העתיד שלי? מה עשית עם חייך? הוא שואל. ואני משיב לו שניסיתי - לשמר את הזיכרון, להיאבק נגד מי שמבקשים לשכוח. כי אם נשכח, נהיה אשמים. נהיה משתפי פעולה. ואז אני מסביר לו כמה תמימים היינו, כי העולם שהכרנו ידע ושתק. ולכן נשבעתי לעולם לא לשתוק בכל מקום ובכל זמן שבהם בני אנוש סובלים ומושפלים. תמיד מוטל עלינו לבחור צד. נייטרליות משרתת את הפוגע, לעולם לא את הקורבן. שתיקה מעודדת את המענה, לעולם לא את המעונה. לפעמים עלינו להתערב. כשחייהם של בני אדם נתונים בסכנה, כשהכבוד האנושי מאיים, גבולות לאומיים ורגישויות אינם רלוונטיים עוד. כל מקום שבו רודפים גברים או נשים בגלל הגזע שלהם, דתם או השקפותיהם הפוליטיות, חייב להיעשות - בו ברגע - מוקד העניין של היקום."

אלי ויזל

שאלות על עתיד הזיכרון

לסיכום הערב נרצה שהאורחים שלנו יצאו עם מחשבות להמשך. לא חייבים לענות על השאלה במפגש, אפשר להשאיר אותה פתוחה.

אנחנו מציעים לשאול את השאלות ולעורר שיחה חופשית.

- האם זה כל כך נורא אם נשכח את השואה?
- איזה מסר אני מאמץ מהמפגש הזה?
- מה האחריות שלי בשימור זיכרון השואה?

שאלה ללכת איתה הביתה

- למה הגעתם לכאן הערב?
- האם יום השואה במתכונתו הנוכחית יישאר רלוונטי גם אחרי שאחרוני השורדים ילכו לעולמם?
- האם זיכרון השואה הוא ערך כשלעצמו?

שאלות שיעזרו לפתוח את השיחה

- עד כמה וכיצד משפיע זיכרון השואה על הערכים שמובילים אותנו, כיחידים וכחברה?
- האם יום השואה נועד רק כדי לזכור את זוועות השואה?
- מה הלקחים שלמדנו מהשואה?
- מה התפקיד של זיכרון השואה בחיינו?

הזדמנות להתעמק קצת יותר...

באתר שלנו תוכלו למצוא עוד הצעות רבות לשיחות שמביטות קדימה אל העתיד.

יש לנו כמה טיפים בשבילך

עצם ההחלטה לקיים את המפגש היא כבר 99% מההצלחה, ובכל זאת, הנה כמה טיפים ועצות שיהפכו את הערב שלכם לחווייתי ומשמעותי יותר.

חשוב להכין גם את נותן העדות, הציגו את עצמכם, תכירו קצת יותר וכמובן תאמו ציפיות.

- וודאו איתו שמכיר את מועד הסלון והציעו את עזרתכם בהגעה לסלון.
- הכירו את הסיפור שלו, כך תוכלו להכין את משתתפי הסלון.
- הקדישו לעדות 45 דקות לכל היותר והגבילו את הזמן לשאלות.
- שתפו את נותן העדות מה קורה בהמשך הסלון.

שיחה מקדימה

כשהאווירה ביתית והתחושה אינטימית, כולם מרגישים בנוח.

- אין כללי טקס, אין הוראות מיוחדות, אין חולצות לבנות. רק מפגש של אנשים שהתקבצו יחד כי הלב שלהם במקום הנכון.

תרגישו בנוח

כדי ליצור אווירה ביתית ונעימה השקיעו מחשבה בסידור הסלון.

- הכינו מקומות ישיבה נוחים, כיבוד קל ושתייה.
- מומלץ להגיד לאנשים להביא איתם משהו לשולחן הכיבוד.
- מפגש בגובה העיניים מתקיים בצורה הטובה ביותר במעגל שבו כולם רואים את כולם.

סידור הסלון

כשכולם יודעים לקראת מה הם באים, החששות נמוגים.

- שלחו לאורחים הזמנה, מסגרו את המפגש עם שעת פתיחה ושעת סיום.
- שתפו את האורחים בנושא הסלון, מי נותן העדות ועל מה נדבר.
- צרו את התנאים לחלק השיתופי ובקשו מראש מהאורחים להביא כלי נגינה וקטעים לשיתוף.

תיאום ציפיות

קהילת זיכרון בסלון

כל מפגש של זיכרון בסלון הוא יוזמה אישית ועצמאית של המארח, ומאחוריו עומדת תנועה אזרחית ענקית וקהילה תומכת שצברה מאות אלפי שעות ניסיון.

תרגישו בנוח להיעזר בחוכמת ההמון, אנחנו קוראים לה חוכמת הסלון. בכל יישוב, בכל שכונה ובכל רחוב, יש מי שכבר אירחו סלון וישמחו לחלוק איתכם את התובנות.

אתם תמיד מוזמנים לפנות לצוות זיכרון בסלון, שזמין לכם באתר, בפייסבוק ובמייל.

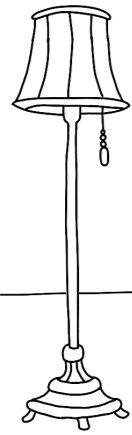
<p></p> <p>בקרו אותנו zikaronbasalon.com</p>	<p></p> <p>הצטרפו לקבוצת הפייסבוק</p>
<p></p> <p>כתבו לנו info@zikaronbasalon.com</p>	

להדפסה ביתית
של חומרי עזר לסלון

בשנה הבאה אצלכם בסלון

לא נשלח את האורחים הביתה, לפני שנעביר אליהם את האחריות
לשאת את לפיד הזיכרון ולהיות שותפים למסורת.

zikaronbasalon.com